

گزارش عملکرد خدمات، فعالیت ها و دوره های آموزشی کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف سال ۱۳۹۲

مقدمه

گزارش سالیانه کتابخانه مرکزی دانشگاه با هدف آگاهی و اطلاع رسانی به مدیران، اعضاء هیئت علمی، دانشجویان و کارکنان دانشگاه صنعتی شریف از خدمات و فعالیت های کتابخانه مرکزی دانشگاه صورت می گیرد. این اطلاعات می تواند از یک سو به مدیران در برنامه ریزی دقیق برای آینده یاری نموده و از سوی دیگر به استفاده کنندگان کمک نماید تا از خدمات و منابع اطلاعاتی ارائه شده از سوی کتابخانه آگاه شده و انتظارات خود را مدیریت نمایند. کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۴۴ همزمان با تاسیس دانشگاه فعالیت خود را آغاز نموده است و در حال حاضر کتابخانه مرکزی در ساختمان دکتر مجتهدی به مساحت ۶۰۰۰ متر مربع در ضلع شرقی دانشگاه و در ۶ طبقه شامل بخش های مدیریت، امور مالی، سفارشات، سازماندهی منابع، نشریات، مواد سمعی و بصری، پایان نامه ها و اسناد، امانت مرکزی، اطلاع رسانی، مرجع و صحافی قرار گرفته است. لازم به ذکر است تعداد ۳ کتابخانه اقماری زیر نظر کتابخانه مرکزی به ارائه خدمات کتابداری می پردازند و کتابخانه مرکزی وظیفه تهیه و سفارش، سازماندهی منابع این کتابخانه هارا بر عهده دارد. در بخش اول گزارش به ارائه مختصری از مجموع فعالیت ها و خدمات انجام شده در سال ۱۳۹۲ که مربوط به گروه خدمات کتابداری و اطلاع رسانی کتابخانه است پرداخته و در ادامه و در بخش دوم، گزارش دوره های آموزشی آشنایی با منابع و خدمات کتابخانه در سال ۱۳۹۲ برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی را ارائه خواهیم نمود.

بخش اول: فعالیت ها و خدمات

در حال حاضر تعداد بیش از ۲۷۰۰۰ عنوان کتاب فارسی و بیش از ۸۲۰۰۰ عنوان کتاب لاتین چاپی علاوه بر کتب الکترونیکی در کتابخانه مرکزی وجود دارد. همچنین پایان نامه های فارسی و لاتین به تعداد بیش از ۱۴۰۰۰ هزار عنوان، آرشیو نشریات لاتین و فارسی چاپی با بیش از ۲۲۰۰ عنوان به علاوه نشریات الکترونیکی که به بیش از ۱۰۰۰۰ هزار عنوان می رسد و نیز منابع دیداری و شنیداری با بیش از ۱۰۰۰۰ عنوان منابع آفلاین سایر فقره های اطلاعاتی کتابخانه را تشکیل می دهد.

خدمات و فعالیت هایی که در سال ۹۲ در کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف صورت گرفته است به صورت جدول ۱ نشان داد. لازم به ذکر است از آنجائیکه سنجش دقیق خدمات بسیار دشوار بوده و برخی از خدماتی که در کتابخانه صورت گرفته است به عنوان نمونه پاسخگویی تلفنی، آموزش غیررسمی کاربران و ... را نمی توان در قالب عدد و رقم جای داد، آمار ارائه شده تقریبی می باشد.

جدول ۱. خدمات و فعالیتهای انجام شده در کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف در سال ۹۲

خدمات و فعالیت ها	فراوانی
تعداد امانت	۱۰۴۴۳
تعداد عضویت جدید	۲۲۳۴ نفر
تعداد کل اعضاء فعال	۹۱۵۰ نفر
تعداد ثبت کتب جدید	چاپی ۱۰۸۵۷ جلد دیجیتالی: ۵۲۰۲
تعداد ثبت مقالات دیجیتال فارسی و انگلیسی	۳۹۰۰
تعداد استفاده از پایان نامه ها	۷۳۱۲ نفر
تعداد ثبت پایان نامه های جدید	فارسی ۱۳۵۶ انگلیسی ۵۰۰
تعداد مقالات در خواستی از سایر مراکز	۳۳۸۶
تعداد مقالاتی که اعضا مستقیما دریافت نموده اند (از اسما و ایدیو)	۶۳۳۷۸
تعداد کتب درخواستی از سایر مراکز	۴
تعداد کتب امانت داده شده به سایر مراکز	۸۷
تعداد مقاله امانت داده شده به سایر مراکز	۲۰
میزان استفاده از رایانه های بخش اطلاع رسانی برای جستجو در منابع الکترونیکی	۱۵۰۰ نفر

در پایان به اهم برنامه های آینده که می توان به عنوان چشم انداز فراروی کتابخانه قرار گیرد اشاره می گردد:

- ۱- ارتقاء کیفیت خدمات کتابداری و اطلاع رسانی از طریق نیازسنجی، پاسخ به نیازهای اطلاعاتی کاربران، استفاده از فناوری در ارائه خدمات کتابخانه، کاهش بوروکراسی، آموزش کاربران و ....
- ۲- بهبود منابع نیروی انسانی از طریق بکارگیری نیروی های متخصص کتابداری
- ۳- ارتقاء سواد اطلاعاتی کاربران و کارکنان کتابخانه با برگزاری دوره های آموزشی
- ۴- راه اندازی بخش موزه مکتوب (گنجینه) دانشگاه در کتابخانه
- ۵- راه اندازی واسپارگاه (Repository) دانشگاه صنعتی شریف

بخش دوم: گزارش دوره های آموزشی آشنایی با منابع و خدمات کتابخانه برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی ورودی ۱۳۹۲

در عصر انفجار اطلاعات لزوم تغییر عملکرد کتابخانه ها بویژه کتابخانه های دانشگاهی در برآورده ساختن نیازهای اطلاعاتی دانش پژوهان و اساتید انکار ناپذیر است . یکی از مهمترین وظایف این کتابخانه ها دسترسی به اطلاعات و منابع اطلاعاتی بویژه در شبکه های جهانی با استفاده از فناوریهای نوین می باشد از سوی دیگر ،گسترش روزافزون منابع اطلاعاتی، دانشجویان و کاربران را ناگزیر به انتخاب می کند و لازمه یک انتخاب خلاق و منطقی، آگاهی ای است که از طریق آموزش حاصل خواهد شد و نخستین گام در این راه، آموزش استفاده کنندگان برای بهره گیری از تمام خدمات و تسهیلات کتابخانه ای، بازیابی دقیق، جامع و سریع اطلاعات است . آموزش اعضای هیات علمی، دانشجویان و کتابداران بصورت مناسب میتواند یکی از راه های بهره گیری موثر از منابع اطلاعاتی باشد که غالباً " دانشگاهها با صرف بودجه قابل ملاحظه ای در تامین آن می کوشند.

است.

۲. نحوه اطلاع رسانی

برنامه ریزی و اطلاع رسانی دوره های آموزشی سال تحصیلی ۹۳-۹۲ دانشجویان تحصیلات تکمیلی از شهریورماه سال جاری آغاز و تا مهر ماه ادامه یافت که خلاصه ای از آن در ادامه خواهد آمد. در هفته اول شهریور ماه جلسه ای با حضور مدیریت کتابخانه برای برنامه ریزی دوره های آموزشی و فعالیت های لازم قبل از آغاز دوره ها تشکیل شد. در هفته دوم شهریور ماه نامه ای به تحصیلات تکمیلی و معاونت پژوهشی دانشکده ها برای مطلع کردن آنان از این دوره ها ارسال و اطلاعیه های لازم برای اطلاع رسانی تهیه و بروشور آشنایی با کتابخانه تنظیم و به روز گردید. لازم به ذکر است اطلاعیه مربوط به برگزاری دوره ها هم زمان در هفته اول شهریور بر روی سایت کتابخانه مرکزی (پروان) قرار گرفت. در آغاز مهرماه اطلاعیه دوره های آموزشی بر روی تابلوی اعلانات کتابخانه (طبقه همکف و در ورودی کتابخانه) نصب و برای کتابداران دانشکده ها از طریق پست الکترونیکی ارسال شد و از آنان درخواست گردید اطلاعیه دوره ها را تکثیر و بر روی

تابلوی اعلانات خود نصب نمایند. همچنین بصورت تلفنی هم از همکاران تقاضا شد دانشجویان خود را در جریان این دوره ها قرار داده و آنان را ترغیب به شرکت نمایند.

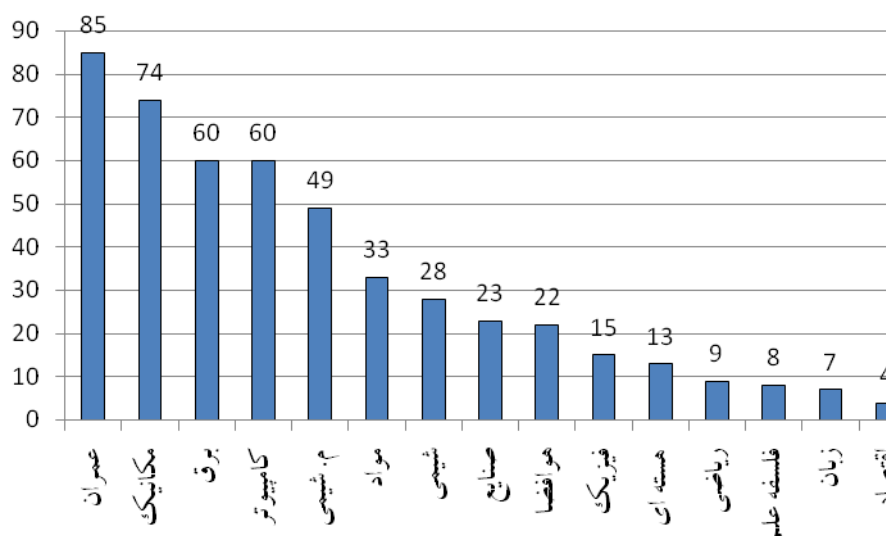
۳. جدول زمانی

دوره ها (۱۳ مهرماه الی ۲۳ مهرماه) در دو نوبت صبح (ساعت ۱۰) و عصر (ساعت ۱۴) برگزار شد. در مجموع ۲۵ جلسه آموزشی برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی ورودی ۹۲ در این فاصله زمانی برگزار گردید. دلیل انتخاب تاریخ شروع دوره ها در هفته دوم مهرماه آشنایی ابتدایی دانشجویان با کتابخانه و ایجاد نیاز به دانستن از نوع فعالیت ها و منابع کتابخانه در ذهن آنها بوده و از سوی دیگر دانشجویان به عضویت کتابخانه در آیند. این مساله باعث گردیده، دانشجویان از دوره های آموزشی بهره گیری بیشتری نمایند.

۴. تعداد شرکت کنندگان

تعداد ۴۹۸ نفر در دوره های مذکور شرکت نمودند. از این تعداد ۴۸۷ نفر در مقطع کارشناسی ارشد و ۱۱ نفر در مقطع دکتری بوده اند، نمودار ۱ توزیع فراوانی شرکت کنندگان به تفکیک رشته ها را بیان کند. همانطور که نمودار ۱ نشان می دهد دانشجویان مهندسی عمران، مهندسی مکانیک و برق و کامپیوتر به ترتیب از بیشترین شرکت کنندگان و دانشجویان مدیریت و اقتصاد، زبان های خارجه و فلسفه علم از کمترین شرکت کنندگان بوده اند.

نمودار ۱. توزیع فراوانی شرکت کنندگان به تفکیک رشته

۵. محتوای دوره

نحوه تدریس این دوره ها با استفاده از اسلایدهای آشنایی با کتابخانه و جستجوی پیوسته در منابع کتابخانه صورت گرفت. بحث ها در دو بخش (۱) آشنایی با خدمات بخش های کتابخانه مرکزی (۲) معرفی و نحوه جستجو در نرم افزار کتابخانه (پروان) و سیمرغ، و معرفی و نحوه جستجو در پایگاه های اطلاعاتی و مجلات الکترونیکی تحت اشتراک کتابخانه بوده است. در پایان هر جلسه به نکاتی از قبیل محل دستورالعمل تهیه پایان نامه، نحوه سفارش مقالات و ... اشاره شد و به سوالات شرکت کنندگان نیز پاسخ داده شد.